

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

C. 7. De Agricultura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

non denegare. Inimicitie ab agrio vno non discedere, vt alterum curandum suscipiat, priori constituto in eo periculo, vt vel die non obiret, vel diu infirmitas profectetur. Non exigere ob curationem immoderatam mercedem, speciatim a paupere. Defendenda, aut confirmanda opinionis suae causa audiens opportunis alterius Medici consilium, a propria sententia cadere, ne magna infirmi incommoditas sequatur. Et e contra non se facile alicuius opinionis accommodare, si minime tam in praxi securam agnoscit. Non intrare falso aliquod vultus non esse lethale, vnde falso grane redundet incommodum. Non violare intrata Medicorum statuta, & observanda agnoscere. Animo non agrotare, dum feminas curat. Et corruptas feminas prostitui non permittere graui iuventutis lesione.

17 *De Pharmacopola.* Pharma copola tenetur minus non exercere si incius sit, aut non examinatus. Sine arte medicamina non condire. Melle in portionibus pro Saccharo non vti. Vnum medicamentum pro alio contra Medici prescriptum, aut ex opinione, aut ex penuria cum graui damni periculo non adhibere. Medicamina ad non generandum, aut ad vtero mouendum non dare. Ignoro venena cum suspitione grauis damni inferendi non imperitare. Pharmaca damnicata, vel iniuria, non vendere. Pondere, aut mensurae vni graue nocumentum non inferre. Medicum non allicere, vt medicamina pretio taxet immoderato ultra, inprentum instum valorem. Aquam naturalem pro medico herbarum, vel florum succo agrotis incommodo praecipit, quitate non reddere. Non commodare alicui pecuniam ex pacto, ad suum pharmacopolium recedendi. Festos dies grauer sine necessitate non violare.

18 *De Chirurgico.* Chirurgus non debet dare operam vultibus curandi sine scientia, sine practica, & examine, graui erroris periculo. Nec efficere curationem prolongari eo quod vultu exigente, medicum consulete omittit, aut platolo, aut lucri praetextu. Et modestum se gerere circa feminarum curationem.

19 *De Topico.* Topico tenetur feminae venam aborsus cunctis non scindere. Et nullius sanguinem emitti facere sine Medici (vel Chirurgi in sua causa) consensu, nisi exigat angina, aut dolor huius effluat, aut alius casus repente intrinsecus praesentaneus sanguinis profusionem exquirat. Se modestum ostendere, dum feminis remedia adhibet, ne castitas laedatur. Chirurgi manus non exercere si examinatus non sit, vel imperitia liboret, nisi magna oborta necessitate. Docere pupillum arti ediscendae deputatum pretio exhibito, nec aliis ministeriis tanquam mercem suam ad licere contra artificum vsu. Allam, quae impetratus est venam non scindere, dum scit grauer obesse curationi, vt prudenter monet. Aperto ostio sine necessitate dehis fissis, aut repugnante vsu barbam non radere.

CAPVT VI.

De Militia.

20 *De Duc.* **D**VX non debet sibi militum mortuorum, aut fugitiuorum applicare stipendia. Et pro mercede non efficere, vt milites vno in populo non discurrerent, onere illo alicui Oppido iniuste imposito. Nec duplicatum, aut triplicatum hospitium vni militi adhibere, vt ille vna in domo receptus, reliqua hospitia pretio redimat vt ab ipsis recedat. Nec iniuste ciuitatem, sed populum quemlibet militibus spoliandum dare. Nec furta, aliaque iniustas militum actiones dissimulare. Nec pluraquam duos famulos habere, qui Regali mercede degant. Nec Chirurgi, cum non adsit, aut Capellani absentis stipendia recipere.

21 *De Milite.* Miles vero das nomen signo, vt mercedem quotidie accipiat, tenetur oblata pugnandi occasione, minime fugere. Et hospitanti- bus eum iniuriam non inferre, eos expilando, coningem, aut filias ad turpia alliciendo, aut exigendo. Et a blasphemis, ac peritiis abstinere. Et a ludis recedere prohibitis: nec permissos peruersè exercere, graui sociorum ludi iniuria. Et duplicem domum in hospitium non accipere, vt iniquo questui det operam. Et iniusto bello operam non natare. Et secum non asportare meretriculas.

CAPVT VII.

De Agricultura.

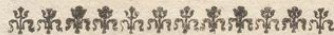
22 *De Agri- col.* **A**GRICOLA tenetur dies festos custodire, si necessitas non urgeat. & cum adest necessitas, multa si de non laboris, indicans se delinquere, id in confessione explicare; & idem gerere, si adueniente ieiunij die, in quo laborauit, vel ex labore praescripti iuste poterat ieiunium non intrare, falso sibi persuadens ieiunio teneri, id violare. Confirmationis Sacramentum non contemnere. Decimas Ecclesiae solgere. Parocho in re graui obtemperare. Ligna aut messis manipulos graui in materia non surripere. Sine autoritate gregis alieni animantia grauer non percutere, aut occidere, proximi incommodo. Non comminere fundi alieni maceriam, vnde fructus grane nocumentum accipiant. Proprium non propagare fundum communium bonorum iniuria aut alienum conductum destruendo, pecora alienis messibus non addicere, ex graui incommodi

commodi cognitione. Ob temporum incommo-
dum, aut in blasphemiam, aut in statuta
verbe contra elementa, Dei quidem opera,
non prorumpere. Nō afficere maledictionibus
pecora, reputans se lethaliter semper delin-
quere, cum fere semper sit solummodo ve-
niale piaculum. Fallum testimonium con-
tra proximum gravi in materia non profer-
re, sine simplici verbo, sine addito per-
iurio. Alios ex invidia, vel vindicta affectu
iniuste non accusare, unde praeter irrogatā
iniuriam, necessum sit accusato, in defen-
sionem grates facere sumptus. Non dare ope-
ram superstitionibus. Labore implere diu-
no mercedis quantitate. Iustas gabelas, ac
tributa solvere.

²³
*De lacu
vuarum
Præposito.*

Lacus autem vuarum Præpositus debet si-
ne vititate non admiscere multo aquam: vel
multum deterius, seu aqua admixtum, quod
ex reliquiis vuarum agricolarum famulis
assollet elici, (Hispane *Despensa*) multo bono
addicere, ut vtrumque vi bonum aequali
pretio vendat, gravi quidem emptoris
damno. Postquam emptorem vino bono po-
taverit, ut id eligat, postea deterius non
admiscere, ad questum iniustum compa-
randum. Non preparare multum acidum,
aut debile condimento lædente in eementis
iniuriam, cui post breve temporis interstii-
um merces perit.

Custos demum agrorum debet sui mu-
neris obligationem recognoscere, nec eius
ignoratio bono communi possit obesse. Iu-
ramentum de munere fideliter exercendo non
violare. Vi pecuniam agricolarum, vena-
torumve sine iudicis autoritate non exige-
re. Nec munera accipere, ne minus re-
ctè munus exerceat, gravi exorta læsione.
Agrorum læsores accusare. Reo accusato,
pro mercede exhibita, ab accusatione non
recedere. Non accusare iniuste ex odij af-
fectu innocentem. Non dissimulare ob questus
spem, ut communes montes comminuantur.

CAPVT VIII.

De Mercatura.

²⁴
De Mercatorum.

 ENENTVR Mercatores venena,
aut prohibita quæque ex suspi-
cione prauus vsus non vende-
re. In animi præparatione non vigere, ut
quodcumque pretium iniustum potuerit ab
essupore exquirere, non prætermittit. Non
emere anticipata solutione, quod postea
ultra infimum pretium est tradendum. Ultra
superiorem non vendere, quod soluendum
post tempus sit. Non vendere bellica in-
strumenta Christianorum hostibus. Mer-
cium gravem oculum aperire debectum.
Graviter non imminuere mensuram, aut pon-
dus. Non esse in præparatione animi, le-
uiter sæpe defraudare de mercibus, quæ
vandt, unde gravis Reipublicæ iniuria re-
sultat. Non constituit iniustum monopoli-

um de mercibus non vendendis nisi tali
pretio. Et cunctas merces sibi non comparare,
immoderato pretio pro libito vendendas.
Non emere minori pretio ab eo, qui merces
non agnoscit, ut catiores ignorantem vendan-
tur. Versuram non facere, vendendo pretio
maiori soluendo in futurum, quod mox re-
diat, exhibito minori. Rem deterioris
pro re aut qualitatis, aut durationis, aut
utilitatis non vendere. Merces veteres,
exhalatas, ac inutiles bonis non admiscere,
ut eodem pretio vendat utraque, Iusta so-
cietate socios graviter non lædere, infide-
liter ministerium gerendo. Societatis ficti-
tiæ palliata vitia non inire contractus.
Non efficere, ut eorum iniquitate iniuste
assurances capitales, ac lucri sint. Iusta
tributa non defraudare. Debito tem-
pore soluere creditori, qui gravis incom-
modi protestationem gessit. Non soluere,
mercibus, quod pecunia debebat soluere,
contra creditoris voluntatem. Non emere,
aut vendere publice festis diebus lælo iure,
vel consuetudine. Non facere Ecclesiam do-
mum mercaturæ irreuerentia gravi. Non
falso iurare se tanto pretio merces emisse,
quas credulus mercator eodem aut maio-
re, graviter quidem læsus acquirat. Dubi-
tans de iustitia contractus, eum non
perficere. Pranis contractibus operam
non adhibere. Furcium non emere: &
dubius quidem de venditoris iustitia prius
periculum facere. Vendens ex commissione
alterius carius non vendere, quam im-
peratur, sibi asseruato pretij excessu. Sæpe
enim quia iniusto questui indulgere ille
curat, merces commissæ non venduntur, quæ
postea vel pereunt, vel deteriores efficiuntur.

Pocurator mercium tenetur contractum
vsurarium non facere, nec curanti effice-
re opem conferre. Non emere sibi mercem,
unde non requirit alium emptorem, qui
pretio maiori accipiat. Non affirmare
non adesse emptorem qui è tanto pretio
excederet, gravi excessu sibi relexuato. In-
iustas versuras Hispane *Mohatra* non pro-
mouere, Cambiorum siccetum contractus
non excitare.

CAPVT IX.

De Artificio.

RGENTARIVS tenetur æs
vile pro auro vel argento non ven-
dere. Auro, aut argento plus vi-
lis aris, quam ars exigit, non admiscere
Emptoribus. declarare admixtum, & pre-
tium idem imminuere. Ex furto mala fide non
emere quicquam. Monetam non constare,
nec constam imminuere ære circum abla-
to. Commune lapillum pro pretioso non
vendere, & pro vili non emere pretiosum.
Gemmas super aurum collocare non super